

Bir Diş Hekimliği Fakültesi Hastanesi'ne Başvuran Tam Protez Hastalarının Hijyen Alışkanlıklarının Belirlenmesi

Dila Şenkardeşler¹, Fatma Şehnaz Kazokloğlu², Ayşegül Yabancı Tak³

¹ Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, İstanbul, Türkiye

² Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

³ Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Giriş: Total protezlerde plak birikimi, protez stomatiti ve mukozal inflamasyon gibi komplikasyonların gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle protez hijyeninin değerlendirilmesi ve hasta alışkanlıkları ile ilişkilerinin incelenmesi klinik açıdan önemlidir. Bu çalışmanın amacı, tam protez kullanan hastaların hijyen alışkanlıklarını değerlendirmek ve bu alışkanlıkların klinik olarak belirlenen protez hijyen düzeyi ile ilişkisini incelemektir.

Yöntem: Bu çalışmaya 60 tam protez hastası dahil edilmiştir. Katılımcıların demografik özellikleri, sistemik hastalık durumu, protez kullanım süresi ve hijyen alışkanlıkları yapılandırılmış bir anket ile değerlendirilmiştir. Protez hijyeni, standartize koşullarda elde edilen protez fotoğrafları üzerinden iki bağımsız gözlemci tarafından Budtz-Jørgensen (1977) indeksi kullanılarak 0 (plak yok) ile 3 (yoğun plak birikimi) arasında skorlanmıştır. İndeks orijinal olarak protezin iç yüzeyine yönelik tanımlanmış olmakla birlikte, bu çalışmada dış yüzey değerlendirmesi için de uygulanmıştır. Verilerin analizinde Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri kullanılmış, gözlemciler arası uyum Intraclass Correlation Coefficient (ICC) ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Gözlemciler arası uyum yüksek bulunmuştur (iç yüzey ICC=0.833; dış yüzey ICC=0.836). Protez iç yüzeyi hijyen skorunun medyan değeri 1 olarak belirlenmiştir. İç yüzey hijyen skorları kronik hastalık varlığına göre anlamlı farklılık göstermiş olup, kronik hastalığı olmayan bireylerde daha yüksek indeks skorları ile uyumlu olarak daha düşük hijyen düzeyi saptanmıştır (p=0.009). Protez kullanım süresi ile dış yüzey hijyen skorları arasında anlamlı ilişki saptanmış ve kullanım süresi arttıkça daha yüksek skorlar eğilimi gözlenmiştir (p=0.014). Katılımcıların büyük çoğunluğu protezlerini günlük temizlediğini bildirmiştir; ancak temizleme sıklığı ile hijyen skorları arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (p>0.05). Diğer demografik ve davranışsal değişkenler ile hijyen skorları arasında anlamlı fark saptanmamıştır.

Sonuç: Hasta tarafından bildirilen hijyen alışkanlıkları ile klinik olarak değerlendirilen protez hijyen düzeyi arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Budtz-Jørgensen indeksinin fotoğraf temelli değerlendirme ile uygulanması yüksek gözlemci uyumu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Tam protez, protez hijyeni, Budtz-Jørgensen indeksi, hijyen alışkanlıkları